

בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת ראה, כ"ו באב תש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

א. השדה - הרב חיים שאול דוויק הכהן ע"ה. ב. הרב עדין שטיינזלץ (אבן ישראל) ע"ה. ג. סימן לזכור את פרשיות חומש דברים. ד. "השיבה שופטינו כבראשונה". ה. ללמד זכות על ישראל. ו. מותר לחלוק, אסור לריב ולרדוף. ז. מאה ברכות בכל יום ואם נשים חייבות בזה. ח. ציצית בלילה. ט. מצוות בני נח ועוד. י. איך כותבים משה 'רבינו' או 'רבנו'? יא. שנת חורבן בית שני. יב. שור ז'אבו. יג. התרת נדרים.

סימן לזכור את פרשיות חומש דברים

ג. לזכור את הפרשיות של ספר דברים קשה מאד⁵. אין שם סדר הדורות, אלא יש שם מוסר והלכות. אז מורי ורבי רבי יצחק בוחניץ ע"ה אמר שיש סימן לזה (כנראה שמע אותה או קרא אותה). לא יתן לך לשכוח. אמר: שני חברים התקוטטו אחד עם השני, שמתיהם **מטות ומסעי**. רבו אחד עם השני ואחד דיבר עם חברו בתקיפות - **דברים** זה לשון תקיפות⁶, והשני חלש היה - **ואתחנן** - היה מתחנן לו, למה אתה רב אתי? למה אתה עושה לי ככה? הראשון - **עקב** - בעט בו בעקב שלו, נתן לו מכה ברגל. חזר העדין ואמר לו: **ראה שופטים ושוטרים**, יש שופטים ושוטרים לא תעשה מה שאתה רוצה. אמר לו **כי תצא, כי תבוא, ניצבים!**? עד שאתה הולך לשופטים ואתה חוזר אני יושב ניצב כמו תמונה?! **וילך** - אני הולך! בא משה רבנו בסוף ואמר להם **האזינו** - די תפסיקו לריב. ואם תפסיקו לריב תהיה לכם ברכה, **האזינו** - **וזאת הברכה**... אתה לא תשכח כבר את הסדר. אי אפשר לשכוח.

זה גם רמז לדור שלנו

ד. זה רמז בעלמא, אבל הוא רומז לדור שלנו. אין להם מנוחה, קורונה, מחלות, ייסורים, מריבות, הפגנה ודמוקרטיה, 'דמוקרטיה', 'דמוקרטיה', ראיתי חשבון **דמוקרטיה** גימטריא "והוא יהיה פרא אדם" (בראשית ט"ז י"ב)... פרא אדם יאמר אני דמוקרט. הכל פתוח לפניך... **הצער הוא שבבית-הכנסת מותר רק עשרים איש כי חוששים לקורונה, ובהפגנה באים חמשת אלפים איש...** (לא נאמר עליהם כן ירבו, אלא כן ישבו בבית... למה ירבו? עושים צרות צרורות). **יש לנו כאן שופטים שיכולים להרגיע את הרוחות!**? אין לנו דבר כזה. אחד שזרקו על בנו אבן ונהרג בה, ולא אומרים להרוג את הרוצח, אלא רק להרוס לו את הבית שלו, גם את זה השופטים לא מרשים. והאב בוכה בדמעות שלישי, לא עוזר לו כלום. וזו לא פעם ראשונה⁷. **הם מוכרחים**

5. ספר **בראשית** הולך לפי סדר הדורות - בראשית, נח, לך-לך, ויורא, חיי-שרה, תולדות, ויצא, וישלח, וישב, מקץ, ויגש, ויחי. **בשמות** יש לך סימן שובבי"ם ת"ת - **שמות** וארא **בא** בשלח יתרו משפטים **תרומה** תצוה. ואחר כך, כי-תשא, ויקהל, פקודי. **ויקרא** יש בו עשר פרשיות, ומנה שש מחבורות (שמים, שמים, שמים) - ויקרא, צו, שמיני, תזריע-מצורע, אחרי מות-קדושים, אמור, בהר-בחקותי. וספר **במדבר** אפשר לזכור אותו קל מאד - במדבר, נשא, בהעלותך, שלח-לך, קרח, חקת, בלק, פינחס, מטות ומסעי. בדברים אתה מסתבך.

6. הגמרא במכות (דף י"א ע"א) אומרת **אין דיבור אלא לשון קשה**, שנאמר "דיבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות" (בראשית מ"ב ל'),

7. היה איון ומיאניק מואשם ברצח שמונה מאות אלף יהודים בשואה, והרבה הכירו אותו, אמרו לו: אתה איון. אבל מצא לו עורך דין יהודי (יורם שפטל), קיבל המון כסף מהמשפחה ומאחרים (גוים) ומצא לו זכות. העורך דין הזה בעצמו ניצל שואה, משפחתו הלכה בשואה, אבל הוא לא אכפת לו. הם

כהנא מסייע כהנא

א. שבוע טוב ומבורך¹. שבוע שעבר דיברנו על הרב עדין זכרו לברכה (ראה בעלון הקודם אות ל"ב), רשום אצלי סיפור שאמר לי מתי שבא פעם אחת לישיבה. כתבתי אצלי ככה: שמעתי **מהרב עדין שטיינזלץ המכונה אבן ישראל** (וסימניך "משם רעה אבן ישראל" (בראשית מ"ט כ"ד), רעה בלי וי"ו - הרב ר' עדין, ואבן ישראל זה שם המשפחה שלו, מעוברתת) ביום ד' חודש שבט תשנ"ו (לפני עשרים וארבע שנים), על מקובל אחד ידוע בשם **השדה** - רבי חיים שאול דוויק הכהן, שבסוף ימיו היה סגי נהור², והוא הדפיס את הספר שלו על הקבלה **בדפוס רפאל כהן** בירושלים³, והמדפיס קרא את עלי ההגהה לרב והוא שומע, הרב לא רואה, והיה כתוב בספר בטעות '**הרב גאגון**', והמדפיס קרא לו **גאגון**, אמר לו הרב: לא, **בספר כתוב (בטעות) גאגון, אל תשכח לתקן!** פלא פלאים איך הוא ראה. והוא אמר לי שהוא שמע את זה מהמדפיס עצמו. ורשמתי את זה למזכרת.

הרב עדין שטיינזלץ (אבן ישראל) ע"ה

ב. על הרב עדין הוציאו הרבה לעז בזמנו, זה היה בערב תשעה באב תשמ"ט. כשהייתי בדרום אפריקה בתשנ"א, בא חכם אחד ואמר לי שהוא (הרב עדין) כתב בספרו על התלמוד שאיסור בשר וחלב חודש מימי בית שני. אמרתי לו אני אבדוק (כי ספרו על התלמוד נמצא אצל שכן). פעמיים בדקתי אותו מתחילה ועד סוף, אין בו הדבר הזה. אחר כך מיהו שלח לי כל מיני קטרוגים, שהוא כתב ככה וכתב ככה. אולי. אבל אמרתי לו האדמו"ר מליובאוויטש היה מתכתב אתו, והיה מכבד אותו. היה קורא לו הרב הגאון. והרבה דברים בגמרא תבין אותם בעזרת הספר שלו⁴, לכן מי שלומד בספר שלו בסדר גמור, ואפילו אם תימצי לומר שפעם אחת כתב משהו לא טוב - הוא חזר בו. לא צריכים תמיד לתפוס בן אדם. אם ככה נוכל לפסול הרבה מאד חוזרים בתשובה, הרב אורי זוהר ואחרים. למה אתם תופסים אותו? רודפים בן אדם עד הסוף?! לא ככה עושים. לא זו הדרך. כל הזמן אנחנו רבים אחד עם השני.

1. תודה רבה (לר' כפיר פרטוש, ועזרא טרבלסי על הפיוט "בבואי אליך א-ל"). וישר כח על הדגש של 'המתנו' פעמיים, כי בלי דגש מה זה המתנו? המתנו צריך שני גונו". חשבת ששבדור הזה שכחו מהדגש, ברוך ה' הדגש עודנו חי.
2. לא רצה לטפל בחוץ לארץ כי לא רצה לצאת מארץ ישראל. והמטפל כאן היה סנדלר, אז הוא מסכן נעשה סגי נהור.
3. יש דפוס רפאל כהן. אני זוכר אותו, היה עושה לוחות שנה, כתוב שם: "דפוס רפאל כהן, מעצבו בנו משה זכרוננו לברכה". ובסוף כל עמוד בלוח השנה יש שם פתגמים יפים מאד.
4. למשל, הגמרא מדברת על נר שמא יטה, ואתה לא ידוע איך הנר עשוי. ר"ש מתאר את זה כל כך יפה (בשבת דף כ"ג ע"ב ד"ה שתי זיות), והרב עדין הראה את זה בתמונה איך הנהרות הקדמונים ככה היו. ויש עוד דברים שאתה מוכרח להיעזר בהסברים שלו.

להקדשות והנצחות 052-7130-552

כל הכותות שמחות ו"ל ע"י מוסד אור צדיקים ש"י מוסדת החכמה ורחמים בריכה. להצטרפות לקבלת העלון במייל: <https://yhr.vp4.me/> | טלפון: 08-6727523 | 052-7130554

חסינות, להפצה, להנצחות ולקבלת העלון לפנות לפקס 077-3179532 <<< מייל: baite.neheman@gmail.com | טלפון: 08-6727523 | 052-7130554

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:41	19:52	20:33
18:58	19:55	20:30
18:48	19:55	20:30
18:57	19:53	20:29

להחניף לערבים. מוכרחים להחניף לעולם. אין להם כח. איזה שופטים אלה?

"השיבה שופטינו כבראשונה"

ה. לכן אנחנו מתפללים: **"השיבה שופטינו כבראשונה"** - שלא יפחדו מאף אחד. **"ויועיצונו כבתחילה"**. **"והסר ממנו יגון ואנחה"** - אנחנו היום נאנחים. מה נעשה? האבא האומלל הזה נאנח ובוכה ומי יעזור לו? אף אחד לא יעזור לו. הולכים מערכאה לערכאה עד שמגיעים לערכאה הגדולה ביותר, ואחר כך אין לנו מה לעשות. אסור להרוס ביתו של הרוצח. אם היה מקום אחר היו הורגים את הרוצח על המקום⁸. וכאן אפילו להרוס בית, השופטים שלנו מוגי לב ופחדנים. מה נעשה להם. לכן והסר ממנו יגון ואנחה. כאשר יהיה לנו שופטים כבראשונה, יהיו כמו דוד המלך שהיה שופט ברגע. **"פך ענה בך לאמר אנכי מותתי את משיח ה'"** (ש"ב א' ט"ז), לקח בן אדם שהעיד לו על פטירת שאול ושהוא הרג אותו, ודן אותו על המקום. ככה זה. אבל היום דור מודרני... תעשה מה שתרצה, מחפשים טעמים של שטות, טעם לפגם וטעם לשבח... שטויות והבלים. שיהיה לנו שופטים טובים - והסר ממנו יגון. אדם רגוע, אדם יודע שאם יעשו לו משהו יש משפט ויש דין. אבל אם אין דין בארץ יש דין בשמים. הרוצח לא יינקה. "ונקה לא ינקה" (שמות ל"ד ז). לא יברח. גם אם יברח לכל מקומות שיברח - מהקב"ה לא יברח.

צריך ללמד זכות על ישראל

ו. אנחנו צריכים להיות בני אדם. עוד מעט חודש אלול. ושמעתי דבר יפה מאד בשם רוני גמזו (אני לא יודע אם מוצאו מ'נחום איש גמזו', או מעיר שמה 'גמזו'), אומר **"תאריך א' באלול זה תאריך קדוש"**! לשמוע דבר כזה מפי אנשים שהם לא כל כך שומרים תורה ומצוות זה מעודד את הלב ומשמח בן אדם. **צריך להעריך את התורה, להעריך את החינוך שלה, להעריך שאחרי אלפיים שנה אנחנו עדיין קשורים אליה ולא שכחנו אותה. אפילו אות אחת לא שכחנו. צריכים להעריך ולהבין את זה.** הרחוקים יתקרבו לאט לאט. אסור לאדם להחרים ולגדות⁹.

הלכו, אז הלכו, עכשיו כסף. כסף כסף כסף... זה הכל. הוציאו אותו לחופשי. הוציאו אותו בן חורין. הלך לאמריקה, שם לא ידעו חכמות. אמרו: זהו הרוצח אין דמיאניוק. אבל בגנבים הספיק להתפגר. הלך לגנינים. הלך לבאר שחת. ככה נעשה גם עם יוזף מנגלה שחמשה מיליון אדם היה מפנה אותם ימינה לשמאלה, ימינה לחיים ושמאלה למות, וברח ועקבותיו לא נודעו. אחר כך אמרו שהוא הלך. גם בעיפונים, זורקים עיפונים בדרום, ואנשי הדרום צועקים ואינם נענים, כי אין כח לשופטים.

8. היה מעשה כזה בחוץ לארץ לפני עשרים שנה. יהודי אחד ספר שהיו באים אליו להסתפר גויים ויהודים, יום אחד נכנס איזה גוי בשעה שיש שם הרבה אנשים מסתפרים, תקע לו (ספסר) סכין בלבו וברח. רדפו אחריו ערבים, תפסו אותו, והביאו אותו למשפט. השופט הראשי קרא לרב הראשי של תוניס, **רבי חיים מאדאר ע"ה** (נפטר לפני חמש עשרה שנה), אמר לו: תגיד לי מה כתוב בתורה שלכם על אדם שהורג נפש? אמר לו: אל תשאל אותי, אין לנו סנהדרין, לא נוכל לדון דיני נפשות. אמר לו: אתה אל תדון. תגיד לי מה כתוב בתורה וזהו. אמר לו בתורה כתוב **"שופך דם האדם הוא דמו ישפך"** (בראשית ט"ו). אמר לו: מה אתה מדבר? אמר לו אני אתרגם לך: **מי ישפוך דם של בן אדם, על ידי עדים ודיינים ישפכו את דמו.** אמר לו ככה? אז אני כותב את זה ואתה חותם על זה שכן כתוב בתורה. אמר לו כן ככה כתוב בתורה. אחרי כמה ימים הוציאו את הערבי הזה להורג. לא אמרו שום דבר. אף אחד לא יטען למה ולמה. הרג נפש זהו.

9. היה האדמו"ר **מבלז ע"ה**. רבו של אבא - רבי חויה ע"ה כתב לאבא מכתב (אני זוכר אותו מילדותי), אומר לו: הרופאים כאן (בארץ) מאמינים, אמר לו: איך אתה יודע שהם מאמינים? אמר לו: **כשאדם חולה, אומרים לחולה תשמע עשינו מה שיכולנו, לך לאיזה אדמו"ר שיברך אותך.** בתנוס אין דבר כזה, הרופאים היהודים לא יגידו: לך לאדמו"ר. מה אתה משוגע?! איזה אדמו"ר?! אין לנו אדמו"רים. **וכאן הולכים לאדמו"ר, והאדמו"ר הגדול מכולם זה האדמו"ר מבלז - רבי אהרון רוקח מבלז.** ככה כתב לו בתשט"ז, והוא (האדמו"ר מבלז) נפטר בתש"ז. **והיה האדמו"ר הזה תמיד זכות מלמד זכות על ישראל.** הוא ניצול בנסי גנים. כל משפחתו הלכה. יש ספר שכתב המנוח **משה פראגר**, והוא מדבר שם איך ברח האדמו"ר מבלז, איך לביל שבועות קיבל מאות (אולי אלפי) חסידים בבלז, ואחרי שגמרו ללכת מיד רץ וברח כדי שלא יתפסו אותו הגרמנים. גילח את זקנו, עשה הכל שלא יכירו אותו. ואחרי לגלגלים רבים מאד הגיע לארץ ישראל. ומאז הוא למד דבר אחד - ללמד תמיד זכות על ישראל. היה גר בתל אביב והוא שומע מכונית בשבת, והיו אומרים מה זה? זה ציונים, מחללי שבת, רשעים אורזים. אמר להם אל תגידו ככה, זה בטח אשה יולדת

כשאנחנו מלמדים רע על ישראל זה לא טוב. צריך ללמד זכות. עברו בגלות אלפיים שנה ונשארו נאמנים לתורה זה לא פשוט בכלל. יודעים זה יום שבת, זה פסח, זה ראש השנה, זה אלול, זה סליחות. זה דבר גדול מאד. אז ללמוד מזה.

מחלוקות, אבל לא שנאה

ז. יש לנו המון מחלוקות, אבל אסור להגיע לשנאה. צריך לקרב. אנשים חושבים שרק בדור הזה יש מחלוקות? לא. בימי הרשב"א כבר היה מחלוקות. היו אנשים שהלכו אחרי הקבלה, והיה כאלה אומרים לא רוצים קבלה. היו בספרד אנשים שאמרו: 'הנוצרים מאמיני השילוש, והמקובלים מאמיני העשיריות', הם חשבו שעשר ספירות זה כמו חס וחלילה עשרה אלילים. ככה חשבו. זה כתוב בתשובת הריב"ש (סימן קנ"ז) שככה היו אומרים, ושהוא שאל חכם אחד מה התשובה על זה. וככה גם כתוב בתשובת הרשב"ש בנו של הרשב"ץ - רבנו שלמה בן שמעון בר צמח. (סי' קפ"ט. ויש דפוסים שונים [בסימני התשובות], ויש הוא כותב את הביטוי הזה). והיה הר"ן - רבנו נסים (שכתב פירוש על כל הרי"ף) שאמר לתלמידו הריב"ש, שהרמב"ן יותר מדאי תקע את עצמו בקבלה ההיא¹⁰ (שו"ת הריב"ש שם). הר"ן לא תקע את עצמו בזה. היה בפשט. יש לו **ספר דרשות הר"ן על פי השכל**¹¹. היו שלש כיתות. יש כיתות שאוהבים פלוסופיה והיו למדנים. ויש כיתות אוהבים קבלה והיו למדנים (הרמב"ן היה גאון עולם). ויש כיתות אומרים אנחנו לא זה ולא זה, הולכים ע"פ הפשט. מסבירים את מצוות התורה בדרך השכל והפשט. **ולא רדפו אחד את השני, לא נלחמו אחד בשני.** היום אתה רואה שיש אדמו"רים אחד נגד השני. אתה רואה שיש רבנים אחד נגד השני. אתה רואה חילוניים נגד החרדים. אתה רואה חרדים נגד החרדים. עד מתי נמשיך ככה?!

כבודנו באחדותנו

ח. למה המשיח לא בא? המשיח יבוא לחבורת משוגעים, אספסופי? לא! עושים ככה. יש כאלה אומרים ראש הממשלה לא בסדר. די. באים אלפים ורבבות ברחוב בלפור. היה פעם ראש הממשלה בגין, גם כן הוציאו לו אנשים ברחובות. ביום ראש השנה הוא הלך להתפלל, כשחזר הוא רואה המון רב מתקהל סביבו, אומרים לו 'בגין רוצח', 'בגין רוצח', למה רוצח? משום שהיו הפלנגות נלחמים בלבנון עם ערבים ועם נוצרים, והרגו אחד את השני, והוא אשם. מה הוא אשם?! אבל מיררו לו את החיים. אחרי זה הוא הסתגר בביתו עשר שנים עד שנפטר. אחרי שנפטר הכירו את הערך שלו. אמרו זה אדם שבזמן שהיה כור אטומי אצל (ימח שמו) ההוא של עיראק הוא הלך והשמיד אותו¹². אחרי שנים אמרו ראש הממשלה הכי טוב שהיה פעם בישראל זה מנחם בגין. בזמנו לא העריכו אותו. רדפו אותו, מיררו לו את החיים. אחרי שנים העריכו אותו. ואני חושב שככה זה גם היום. יש לנו ראש ממשלה טוב מאד. אני לא שכיר של פוליטיקה, אבל כואב לי על המריבות האלה. אם הוא עשה משהו שהוא פוגע ביהודים זו שאלה אחרת. אם עשה משהו בכסף, יגיע הזמן. אדם לא יהיה כל ימי חייו, יום אחד ישתחרר ואז ידונו אותו. אבל להיות

צריכה לנסוע בשבת. עוד פעם דבר כזה, אומר זה בטח חולה מסוכן. הוא לא רוצה לראות מה היה. הוא רוצה ללמד זכות על ישראל.

10. "בקבלה ההיא" - כלומר יש קבלה של רבותינו, ויש הקבלה הזאת של ספרות ושל פרצופים דברים כאלה. והוא יותר מדאי תקע עצמו בה.
11. ומאידך הוא לא אהב את הפילוסופיה של הרמב"ם. מרן הביא בכסף משנה בהלכות יסודי התורה (פ"ד ה"ג) מ"ש"ח הר"ן בלשון הזאת: "הרמב"ם כתב מה שרצה, והלוואי שלא נכתב".
12. קראו לו כור תמוז. אנחנו אומרים עליו בראש השנה: **"הרשעה כולה בעשן תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ"**. **כי תעביר ממשלת זדון - כי תמז - תעביר ממשלת זדון.** בעשן תכלה. שלחו מאכן יהודים יקרים, הלכו בערב חג השבועות שנת תשמ"א, הלכו והשמידו את הכור האטומי בשקט בשקט, בלי לקבל רשות מאמריקה. בגין בזמנו אמר אני רואה ילדים מטיילים בירושלים, אני אומר הילדים האלה יושמדו על ידי הכור האטומי? חס וחלילה! לא שאל אף אחד. שמעון פרס אמר לו למה עשית את זה בלי רשות אמריקה? אמר לו טוב טוב. עזוב... אחרי עשר שנים אמרו לולי שעשה בגין הדבר הזה, מי יודע מה היה במלחמת המפרץ. מי יודע מה היה.

צברית - אנגלית - צרפתית - אלהרית - פרסית

חינוך ילדים

בית ההוראה כסא רחמים

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

מצנה סלפוני בכל נשא הכתי

02-5353-383 סת"ם

רביית ממונת כשרות

הדשה! שתח 24 שעות ביממה!

24

כיצד, כנראה הנשים שנמצאות בביתו היו מתפללות כל התפלות, חסר להן רק ציצית ותפלין, וזה לא בעיה, תביא להם פרי, תפוח או אפרסק וכדומה, ותשלים את זה. אבל רוב העולם לא עושים את זה.

ציצית בלילה

ג. פעם כתב לי משהו שישנו חכם אחד אשכנזי בירושלים¹⁸ שכתב שאסור להשאיר טלית קטן בלילה, אלא כאשר הלילה נכנס תוריד את הטלית קטן, שנאמר: "וראיתם אותו" (במדבר ט"ו ל"ט), למעוטי כסות לילה (שבת דף כ"ז ע"ב. וראה ש"ע סי' י"ח ס"א). אבל מה הפירוש למעוטי כסות לילה? לא שאסור ללבשו, אלא [שאין הבגד חייב בציצית] ואם אתה לובש בלילה לא תברך על זה, אבל תשאיר אותו עליך, מה יכול להיות? והרב האר"י גם כשהיה ישן היה עליו טלית קטן, והרבה חסידים עושים את זה (וכך הייתי עושה, אך עתה מרוב בעיית בעוונות, איני יכול). והרב האר"י הביא הוכחה מהגמרא במנחות (דף מ"ג ע"ב) שאומרת, כשהיה דוד בבית המרחץ, ראה את עצמו ערום בלי מצוות. אמר אי לי, אין לי שום מצוה שתגן עלי, אחר כך נזכר במילה שבבשרו, אמר, יופי, יש לי מצוה. וכשיצא מבית המרחץ עשה על זה מזמור: 'למנצח על השמינית מזמור לדוד' (תהלים י"ב), מה זה על השמינית? על המילה שניתנה בשמיני. אלו דברי הגמרא במנחות. ואם בלילה לא שמים ציצית, למה בלילה לא ראה עצמו ערום ממצוות? אלא ודאי שהיו שמים ציצית גם בלילה (שער הכוונות דף נ"ב ע"ב).

מצוה שמינית ביום השמיני

יד. אבל יש קושיא על הגמרא, אם כן מה זה השמינית? צריך לומר השמיני, יום שמיני. אמרתי דבר יפה, הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ט ה"א) כותב, על שש מצוות נצטווה אדם הראשון¹⁹. לנח נאסר אבר מן החי, ובא אברהם ונצטווה על המילה,

18. אמר לי שכתב שמונה ספרים, לא אמר לי איזה ספרים, וזה גם לא חשוב, שיכתוב גם שמונים ספר... וכי אני יכול לקרוא כל הספרים שבועולם?! יש אנשים כל שבוע מביאים לי כמה ספרים, אומרים לי יש לך הערות? תעיר לנו. אני פותח אין תשובת, רק טלפון. אני מתקשר למספר, המספר תפוס, יש מענה קולי, מענה קולי גם הוא תפוס... ועוד פעם אני מתקשר, ועוד פעם. תדעו לכם שאני לא מעוניין בספרים חדשים. ומי שבכל זאת מעוניין לשלוח לי, ירשום את הכתובת שלו שנוכל לשלוח לו גלויה או מכתב, או אפילו כסף. לפעמים הספר יפה, אני שולח למחבר כסף. אבל לא שכתוב שם שזה נמצא אצל פלוני ומדפיס פלוני, ואין כתובת ברורה, אי אפשר ככה.

19. אנחנו יודעים שבע מצוות (מהדרין דף נ"ו ע"א), אבל הרמב"ם תפס גרסת בראשית רבה (פס"ז פ"סקא ו'), שכתוב שם שש מצוות. למה? כי שבע מצוות הידועים לנו הם ככה, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, שהם החמורים ביותר, אחר כך ארבע מצוות סימנים א' ב' ג' ד'. אבר מן החי, ברכת ה' (ברכת' פירושו הפוך, כאלו אמר 'קללת ח''), גזל, ודינים. (שיהיה בית משפט, לא כל אחד יעשה מה שהוא רוצה. גם אומות העולם חייבים שיהיה להם בית משפט, אבל בית משפט לפי הדינים שלהם, הפרטים לא כמו שלנו, אלא מה שהם חושבים לנכון, יעשו מה שירצו). והרמב"ם סובר שאבר מן החי זה לא שייך אצל אדם הראשון, כי אם תאמר אבר מן החי אסור, משמע שאבר מן המת מותר. וזה לא נכון, כי עד ימי נח אסור היה לאכול בשר, ככה כתוב: "הנה נתתי לכם את כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ, ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע, לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ" (בראשית א' כ"ט-ל), לא התיר להם לאכול בשר. עד שבא נח והכניס את כל בעלי החיים לתיבה, ואחר כך כתוב: "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו" (שם ט"ד), אסור לכם אבר מן החי, אבל "כל רמש אשר הוא חי - לכם יהיה לאוכלה" (שם ג'). (עד היום התאילנדים כל דבר שהוא זז אוכלים אותו, איפה למדו את זה? כי כתוב כל רמש אשר הוא חי - דהיינו זז - לכם יהיה לאוכלה. הם מקיימים מה שכתוב בתורה...). לכן הרמב"ם לא מנה אבר מן החי. התוספות הקשו את זה במסכת סנהדרין (דף נ"ו ע"ב ד"ה אכל), איך אפשר אבר מן החי, הרי בכלל אסור לאכול בשר? ותיירצו שרק לשחוט ולאכול אסור, אבל בהמה שמתה ונעשתה נבלה מותר לאדם הראשון לאכול אותה [ואילו אבר מן

ולפי זה מצוות מילה היא השמינית בדיוק! וזה "למנצח על השמינית מזמור לדוד" - על המילה שהיא המצווה השמינית שניתנה מזמן אדם הראשון עד אברהם. והרמב"ם ממשיך וכותב שם שבא יצחק ונצטווה במצוות מעשר²⁰. ובא יעקב ונצטווה במצוות גיד הנשה.

משה רבינו - תרי"ג מצוות

טו. ובזה מובן לי דבר אחד. ראיתי בספר של הרב אליהו כי טוב (ספר התודעה עמ' רנ"ג) שהעולם נהגים לכתוב משה רבינו עם יו"ד אחרי הבי"ת, ולכאורה עושים טעות, למה רבינו עם יו"ד? צריך לכתוב רבנו בלי יו"ד²¹, והוא כתב שכיון שמשא רבינו עולה בגימטריה תרי"ג, צריך לכתוב רבינו עם יו"ד, רמז כי כל תרי"ג מצוות באו על ידו. ומי שכותב [כמונו] 'רבנו בלי יו"ד מה יענה? התשובה פשוטה מאד - הרי שש מצוות נצטווה אדם הראשון, מצוה שביעית נח, מצוה שמינית אברהם, מצוה תשיעית יצחק, מצוה עשירית יעקב. נשארו למשה רבנו תר"ג פחות עשרה, ולכן כותבים משה רבנו בלי יו"ד'. (אני אומר את זה לכבוד זה שנולד לי נין בשעה טובה, ומחר 'יום א' - כ"ו באב] הברית שלו בע"ה, שיהיה בשעה טובה ומוצלחת).

שנת חורבן בית שני

טז. קיבלתי הערה מהרב זמיר כהן שיהיה בריא (על מה שנכתב בעלון מס' 221 אות כ"ז), הוא שלח לי צילום מהפירוש שלו על דניאל (לא כל הפירוש, שני דפים), ושם הוכיח שבית שני עמד רק 420 שנה, וממילא החורבן היה בשנת תתכ"ח לדעת רש"י. [וכל שכן לדעת ר"ת ורשב"ם בתוס' עבודה זרה דף ט' ע"ב שבשנת תכ"א לבית שני נחרב הבית]. הוא חושב שרש"י ורמב"ם חולקים, אבל אני הסברתי (שם) בשם המב"ט (ח"א סי' נ') שהם לא חולקים, אלא אחד מנה לפי מולד מסוים, והשני מנה לפי המולד השני, ולדברי שניהם בית שני עמד 420 שנה. ולמעשה לדידן הכל מתקדם שנה, גם הכניסה לארץ וגם שנת חורבן בית ראשון (ג"א של"ט), וא"כ גם לדידן בית שני היה קיים 420 שנה. ולדעת ר"ת ורשב"ם שהחורבן היה בשנת תכ"א לבית שני ג"כ לק"מ. ואע"פ שבדניאל כתוב (ט' כ"ד) "שבעים שבועים נחתך על עמך" מה זה "שבעים שבועים"? שבע כפול שבעים שווה 490. מה זה 490? 70 של גלות בבל, 420 של בית שני. ואם תאמר 421, זה לא בדיוק. מכל מקום זו לא קושיא, כי קודם כל, שנה אחת למעלה ושנה אחת למטה אין בזה כלום, כמו שכתוב בסדר עולם וברש"י ששנה אחת למעלה אחת למטה אין בזה שום דבר, השנים נבלעות אחת בשניה. (ועיין בפירושו היעב"ץ על סדר עולם סוף פ"ח ופ"ח ופ"ט ו').

יז. ויש לנו הוכחה גדולה מאברהם אבינו, כתוב: "ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן" (בראשית י"ב ד'), ואח"כ כתוב "ועבדום ועגנו אותם ארבע מאות

החי גם כשהוא נפל מאליו, אסור לאכול אותו]. אבל הרמב"ם לא סובר כן, וגרסת בראשית רבה נראית בנינו, "שש מצוות נצטווה אדם הראשון" (וע"ע בכס"מ שם).

20. וזה מה שנאמר: "וימצא בשנה ההיא מאה שערים" (בראשית כ"ו י"ב), למה ימדוד? אדרבה יותר טוב שלא ימדוד, שהרי הברכה שרויה בדבר הסמוי מן העין (תענית דף ח' ע"ב), אלא אומדן זה למעשרות היה, ככה רש"י מביא את זה מהמדרש (בראשית רבה פ"ד פ"ו), כי יצחק נצטווה לתת מעשר מנכסיו.

21. וגם אבא ע"ה בתשובות שלו שהדפיס בחייו כותב "רבנו האר"י" וכדומה. כל "רבנו" בלי יו"ד, כי הכוונה רב שלנו, וא"כ אין מקום ליו"ד. אמנם מי שכותב עם יו"ד זו לא טעות, כי בלשון רבים זה "רבתינו". [אבל מורנו למשל צריך לדייק, כי ביחיד "מורנו" וברבים "מורינו" ביו"ד].

ותושבי המקום הפנו אותו אל בית הכנסת, שם נאמר לו להמתין שהרב יסיים תפלת ערבית. חיכה היהודי בקוצר רוח, ובסיום התפלה ניגשו תלמידי רבנו לספר לו על היהודי המתמתין לו מחוץ לבית הכנסת.

עוד בטרם הספיקו לומר לו מלה, הרים רבנו ראשו ואמר להם: 'אמרו ליהודי זה שיניח תפלין ויאמר קדיש על אביו'.

מיהרו התלמידים למסור ליהודי את דברי רבנו, והאיש השתומם ונדהם מכך שרבנו ראה ברוח הקדש את העניין שלשמו הגיע, עוד לפני שהספיק לספר על סיבת בואו.

כשנכנס לפני רבנו, ערך רבנו השכבה לאביו, ונפרד ממנו לשלום!.

ופרק מעליו עול תורה ומצוות. לילה אחד, נגלה אליו אביו המנוח בחלומו והתחנן בפניו: 'אנא ממך, לך למושב ברכיה, שם יושב צדיק וקדוש בשם רבי רחמים חי חויתה הכהן, ובקש ממנו שיערוך לי השכבה!'

הבן התעורר בבהלה מהחלום, אך מיד הרגיע את עצמו שאין להשגיח בחלומות. אך החלום המסעיר לא הרפה. לאחר הפעם השלישית שראה את אביו בחלומו מתחנן אליו שילך למושב ברכיה, החליט לנסוע למושב ברכיה לראות האם יש דברים בגו.

נסע היהודי בתחבורה הלא מסודרת של אותם ימים, עד שבערבו של יום הגיע אל מושב ברכיה. שאל את הנקרים בדרכו אם גר במקום רב בשם הרב רחמים חויתה הכהן,

אשכול הכופר

סיפורים על מורנו ורבנו מרח האון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

טרם יקראו

מסתבר כי לא היו אלו הפעמים היחידות שבהן ביקשו נשמות שלא נתקנו שרבנו יערוך להם תיקון. יהודי אחד, בן למשפחה רבנית מכובדת מאירופה, זנח את דרך אבותיו,

שנה (שם ט"ו י"ג), ובמקום אחר כתוב **"ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה"** (שמות י"ב מ), והסבירו חכמים **שארבע מאות ושלושים שנה התחילו מגזירת בין הבתרים** (סדר עולם רבה פ"א), **וארבע מאות שנה התחילו מלידת יצחק** (שם פ"ג). איך? כשנולד יעקב, יצחק היה בן 60 שנה (בראשית כ"ה כ"ו), ויעקב ירד למצרים בן 130 שנה (שם מ"ז ט) סה"כ 190 שנה, ועוד 210 שנה במצרים סה"כ 400. ושלושים שנה האלה מאיפה באו? אלא זה הזמן מגזירת בין הבתרים עד שנולד יצחק. אבל הרי אברהם היה כבר בן 75 שנה כמו שכתוב בתחילת לך לך כנ"ל, ומגיל 75 עד מאה זה רק עשרים וחמש שנה? והתוספות נתקשו בזה בברכות (דף ז' ע"ב) ואמרו שהסדר לא מדויק, "ואין מוקדם ומאוחר בתורה". אבל קשה מאד לומר את זה. כי הכל קטע אחד, "אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר, אל תירא אברם" (בראשית ט"ו א'), למה ירא אברם? בגלל שהוא הרג את המלכים, וחשב שגמר את הזכויות שלו (בראשית רבה פ"ד פ"ד), אמר לו ה' אל תדאג, "שכרך הרבה מאד", וממשיך "במה אדע כי אירשנה" וכו' וכו'. ואין הפסק ביניהם. וזו הערת הרלב"ג - רבי לוי בן גרשום, בפירושו על התורה²² פרשת לך לך והציע דרכים אחרות. וזכורני אחד מהראשונים שכתב שישבו במצרים מאתים וחמש עשרה שנה, שבביל להשלים את חמש השנים האלה. אבל חכמים אמרו מאתים ועשר כמנין רד"ו. אז אומרים שחמש השנים האלה נבלעו אחת בשניה. ויותר מזה, בשנות המלכים בבית ראשון כמה פעמים כותבים את זה. ואם תמצא לומר

²² לא היה לי את הספר הזה, ופעם הייתי בדרום אפריקה, והרב **אהרון פויפר ז"ל** אמר לי תשמע, **פירוש רלב"ג על התורה זה רבי חיים מבריסק על הגמרא**. אמרתי לו עד כדי כך? אמר לי כן, זה ספר עמוק ונפלא מאד. כשבאתי לכאן קניתי רק חצי ספר, כי היה רק חלק אחד בחנויות, בראשית ושמות, ולא היה לי ויקרא במדבר ודברים, והייתי לומר כל שבוע דף (כי הוא מתעמק ומתפלספ, ואני לא יכול יותר מזה), עד שגמרתי אותו, וראיתי שם את הפירושה הזו.

420 עמד בית שני בדיוק, **אפשר לומר ששנת החורבן לא באה בחשבון, מכיון שלא נגמרה השנה**, כי בט' באב נחרב הבית, וא"כ השנה חסרה. ולכן לא באה בחשבון ואין קושיא.

ג"א תתכ"ט

יח. ויותר מזה, רבי זמיר כהן שיהיה בריא, בספרו ארכיאולוגיה תנכית מביא מכמה ספרים מתי הייתה מלחמת סנחריב ומתי נחרב הבית בתאריכים לועזיים, ואתה רואה שזה לא מתאים לחשבון שלנו, כי על פי החשבון שלנו הבית הראשון נחרב בשנת שלושת אלפים ש"ח, והיינו 422 שנה לפני הספירה הנוצרית והוא כותב שזה היה כ - 500 או 600 שנה קודם, והוא כותב תאריך בעברית ובלועזית ואתה רואה שהם סותרים אחד את השני (וכתבתי את זה בגליון, אין לי כח עכשיו לחפש, אבל מי שיבדוק ימצא סתירה). כי אומות העולם טוענים שביט שני עמד כמעט 600 שנה, וא"כ מה נעשה עם הפסוקים של דניאל? ישנו ספר אחד על דניאל ששמו חזון החיים **מריב חיים שבילי**²³ ושם מסביר את החשבון של דניאל ואומר שביט שני עמד כמעט 600 שנה, ומה נעשה עם "שבועים שבעים" ישנם פירושים רבים, אבל כשראינו את הרמב"ם, ובעל פרישה ודרישה, והגר"א, ורבי יהונתן אייבשיץ, ובעל מעלות המידות, ועוד כמה חכמים שאמרו שהחורבן היה בשנת ג"א תתכ"ט, וכן המנהג בתימן, וגם הגאון המבי"ט (בחלק א' סימן נ') כתב ככה²⁴, א"כ זה מראה שזה נכון. ובלי נדר בהזדמנות אסוף את

²³ זה גרוזיני, רק שאין בו את כל האריכות של ה"שבילים" - גאגולאשילי... שבילי זהו. וכותב בעברית יפה, שבילי חכמה, שבילי דעת. והוציא אותו בשנת תרצ"ה, ושם ניבא על מלחמת העולם השנייה, שתהיה בתרצ"ח (היא איחרה בשנה אחת מתרצ"ח לתרצ"ט, אבל לא נריב אתו על זה...). ואחרי כמה שנים בשנת תשכ"ד כתב ספר "חשבונות הגאולה", וראיתי אותו פעם בבית לוינשטיין בשנת תשל"ד, קיבלתי אותו בהשאלה והחזרתי אותו. ולפני כמה חודשים הביא לי אותו תלמיד חכם אחד - **רבי יוסף פיניץ**, אמר לי הנה הספר שדברת עליו.
²⁴ המבי"ט היה גברא רבא. הוא לא ילד קטן, לפעמים מרן כועס עליו, אבל הוא היה גאון

אשכול הכופר על פרשת השבוע

מתורתו של מרט ורנט מרן הגאון רבי החיים חי חיותה הכהן זצוק"ל ראב"ד גרברא ומגדולי ראשי הישיבות שבה מתוך ספר "תורת החיים"

פרשת שופטים

(ט"ו ז' כ') **צדק צדק תרדוף וגו'.**

נראה לפרש על פי מה שכתב הרב דבש לפי (מערכת ז' אות י"א) בשם המפרשים ז"ל דגם דבקיים המצות יש טענת מי הקדימני ואשלם, כשאדם עושה המצוות בזריזות ליכא טענת מי הקדימני. ופירש בזה מאמרם ז"ל (פסחים ד' ע"א) זריזין מקדימין למצוות, שעל די הזריזות נקראים הם מקדימין ולא הקב"ה, וא"כ ליכא טענת מי הקדימני ע"ש. ובזה יש לפרש כוונת הכתוב **צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ**, **צדק צדק תרדוף** דהיינו לרוץ לקיים המצות ולרדוף אחריהם, ואמר **צדק צדק ב' פעמים** לרבות מצוה קלה כבחמורה [א"נ **צדק צדק פעמיים** לרמוז על הזריזות על דרך הכתוב (בראשית מ"א ל"ב) ועל השנות החלום אל פרעה פעמיים וגו' וממחר האלקים לעשותו. משה מימון ס"ט] ובמה שהוא רץ למצוה במדת הזריזות שבו הוא זוכה לחיות בעולם הזה, וגם **וירשת את הארץ** העליונה היא עולם הבא שיש לו שכר מן הדין וליכא לטענת מי הקדימני. (מערכת מנחת כהן ח"ג מערכת ז')

א"נ נראה לבאר על פי מה שיש לדקדק על מאמר חז"ל (שבת י" ע"א) כל דין שדן דין אמת לאמתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ויש לדקדק מה הלשון אומרת דין אמת לאמתו? ונראה לומר דין אמת הוא בעיקר הדין שלא יטעה בדין לזכות את החייב ולחייב את הזכאי אלא ידון דין אמת. ולאמתו, היינו מצד הנידון עצמו שאם העדים יעידו שקר או שהבעל דין יטעון טענת שקר ולא ירגיש בהם ממילא הגם דעל ידי מה שטענו והעידו לפניו הוא דן דין אמת, מ"מ היסוד רעוע, ולזה

אמר לאמתו שיחקור היטב את העדים ואת הבעלי דין אם אמת יגה חקם, וזהו לאמתו של דבר.

א"נ על פי מה שאמרו במסכת **בבא מציעא** (דף ט"ל ע"ב) בעובדא דמרי בר איסק דרב חסדא אמר לו זיל אייתי סהדי דלאו אחוך הוא, אמר לו דינא הכי? המוציא מחבירו עליו הראיה! אמר לו הכי דיינא לך ולכל אלימי דחברך. ע"ש. הרי דהגם דהדין דין אמת הדמוציא מחבירו עליו הראיה, מכל מקום אין זה לאמתו של דבר, כיון דגברא אלמא הוא ודחלי מיניה אינשי, ולכן צריך שיביא הוא עדים ואז הוי דין אמת לאמתו.

ובזה יש לפרש כוונת הכתוב **צדק צדק תרדוף**, כפל **צדק צדק** שתי פעמים אחת כנגד הדין עצמו שלא יטעה הדין, וכן לדון דין גברא אלמא כפי מה שהדין נותן.

ועל פי דברי הגמרא שזכרנו דכל הדין דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, בזה יש לרמוז דבראשית ברא' אלקים ס"ת אמ'ת, וכן ברא' אלקים לעשות ס"ת אמת. והרי הוא כמבואר. (מערכת מנחת כהן ח"ג מערכת ד')

(ט"ו ז' כ') **צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ**. דארץ ישראל אוירה מחכים (בבא בתרא קנ"ח ע"ב) ועל ידי זה תרדוף הצדק.

א"נ צדק צדק תרדוף שהצדק לא יקיים אותו ע"י שקר וכדומה אלא ע"י צדק, כהך עובדא דר"ה דברכות (ה' ב') דתקיפו ליה ארבע מאה דני חמרא מפני שלא היה נותן לאריסו מן הזמורות הגם שהיה האריס גונב לו וכמ"ש בתר גנבא גונב וכו'. וכן דרשו רז"ל בגמרא על

פסוק (שמות כ"ג ז') מדבר שקר תרחק הרבה עניינים כיוצא בזה ע"י בשבועות (ל"א ע"א).

א"נ צדק כינוי לתורה. שתדוף לעסוק בתורה **למען תחיה וירשת את הארץ**, כי בזכות התורה אנו אוכלים בעולם הזה גם שהיא של עשו כדין המציל מזוטו של ים ושלוליתו של נהר, ושמה תאמר איך אעסוק בתורה והלא שייכא למלאכי השרת מדינא דבר מצרא, לזה אמר **אשר ה' אלהיך**, ותקשה הלא כתיב אחרי רבים להטות (שמות כ"ג ב') ואומות העולם העובדים ע"ז הם הרוב, אלא ודאי שאתם בנים והבן אינו הולך אלא אחרי אביו וכיון שאתם בנים לית דינא דבר מצרא לגבי בן. ועוד נותן לך, שהתורה במתנה ניתנה לך ובמתנה לית דינא דבר מצרא.

א"נ במ"ש ז"ל (שבת קי"ט ע"ב) לא חרבה ירושלים אלא מפני שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא עשו פשרה. וז"ש **צדק צדק תרדוף** לעשות פשרה הנקראת צד'ק **למען תחיה וירשת את הארץ** שע"ז לא תהיה נחרבת.

א"נ ע"פ מה שנודע מאמרם ז"ל (תיקוני זוהר) שיש רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה והם מכוונים כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים שבאדם, שע"י המצות עשה שיקיים נתקנים רמ"ח אבריו וע"י השס"ה מצות לא תעשה שיקיים נתקנים שס"ה גידיו ואם יבטל איזו מצוה ממצות עשה או ממצות לא תעשה נעשה פגם וחסרון באותו אבר או גיד המכוון כנגדה. והנה כל מי שיש בו דעת כאשר יראה שבא החשבון מכוון רמ"ח מ"ע כמנין אבריו ושס"ה מ"ל"ת כמנין גידיו יבין ויכיר כי כל עיקר ביאת האדם לעולם הזה לא לאכול מפריה ולשבוע מטובה רק לעסוק בתורה ומצות שהם

שור ז'אבו

יט. פעם דברנו על השור ז'אבו - שור הבר (עיין בעלון מס' 219 אותיות ו' ו' ובעלון מס' 220 אות ג'), ואמרנו שהחזון איש (י"ד ס"י "א אות ד') אסר אותו, וחכמי דורו התירו אותו. ולא ידעתי מה הבעיה שיש בשור הזה, עד ששלח לי ידידי ר' הלל פלוטקין הי"ו מאמר ארוך שכתב דוקטור זוהר עמאר (נדמה לי שהוא תימני) ושם הביא את כל הפרטים על שור הבר הזה (ז'אבו או שאבו). וכותב שם שהבעיה היחידה שיש לשור הזה, שיש לו חטוורת. אבל מה תאמר על החטוורת הזאת, שהוא מורכב מגמל ושור?! ודאי שהוא לא מורכב, כי בהמה טמאה וטהורה לא מזדווגים אחד עם השני, זה כלל ידוע (בכורות דף ז' ע"א). אלא מה? שהחזון איש ראה בו דבר משונה, ואמר אנחנו אוכלים גם בהמה רק לפי מסורת, והסתמך על החכמת אדם (כלל ל"ו סק"א). ואמר שאע"פ שהפרי מגדים (פי"ב סק"א) דעתו אחרת, אנחנו סומכים על הרבנים שלנו - הפוסקים הליטאים שהם חכמת אדם ועוד שסוברים אחרת, אבל כמעט כל חכמי דורו חלקו עליו. ואני חשבתי שהרב הרצוג כתב מכתב לחזון איש, והוא כתב לו גלויה אחת והוא קיבל, אבל זה לא היה ככה. הרב הרצוג כתב קונטרס שלם על זה (נדפס בספר פסקים וכתבים ח"ד ס"ב), קרא לו "פני שור" (על פי הפסוק: "ופני שור מהשמאל לארבעתן"). יחזקאל פרק א' פסוק י'), ושם הוכיח שהז'אבו הזה כשר ואין בו שום בעיה, והיו אוכלים אותו בתימן ובבבל, ואין שום ענין של מסורת בבהמה. כל מה שהצריכו מסורת זה לענין חיה, והחזון איש הסתמך על חכמת אדם, ועיינתי בחכמת אדם מזמן, וכתבתי בגליון שגם הוא לא התכוון לזה [ראה לקמן].

ופתח ואין סוגר

כ. ומה שמעניין הוא, שאם פרי מגדים מתיר, יכולים לסמוך עליו בפשיטות. כי יש כלל שכתב הגאון רבי משה שטרנוג בשו"ת ישיב משה (ח"א ס"י ל"ד): **תדע שאם יש שאלה בהלכות טרפויות או איסור והיתר, שהתבואות שור, ופרי מגדים,**

גדול, חכם גדול. הרב חיד"א מרוב הערכה אליו כתב על בנו מהרי"ט (רבי יוסף מטראני): "בן פורת לרב המב"ט" (שה"ג"א מערכת הי"ד בערכו), בן פורת יוסף שיש לרב המב"ט חכם כזה. 25. יש ספר גדול שכתב אותו מי שבקי בהסטוריה (אין לי את הספר), ושמו: "א. א. עקביה" (אולי אלימלך אני לא זוכר בדיוק), ושם הוכיח באותיות ובמפותים שמתן תורה היה שנה אחת יותר ממה שאומרים - תמ"ט, ונכנסו לארץ ישראל בשנת תפ"ט, וכן על זה הדרך. אין לי הספר, אבל מי שיש לו יבדוק שם.

ולבושי שרד, אחד מהם, מתיר, אפשר לסמוך עליו בהחלט אפילו שיש הרבה אוסרים. ומדוע? כי הרבנים האלה הם גאוני מובהקים והם מחמירים הרבה, ומחפשים הרבה חיפוש מחיפוש בכל הצדדים של איסור אשר אפשר לצדד, ואין מתירים אלא בדבר ברור שאין בו שום צד של איסור, ועליהם יש לסמוך ולהתיר בפשיטות. פרי מגדים זה אחד מהם, כל הזמן היה מיוחד להתיר כל שהוא.²⁶ והוא התיר לאכול כל בהמה שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה בלא שום סימן אחר, ומדוע לא נסמוך עליו?! אבל החזון איש אומר אנחנו ליטאים ואוכלים בהמה רק עם מסורת.

עיון בלשון הרב חכמת אדם

כא. ועכשיו אקרא לכם את דברי החכמת אדם (י"ד כלל ל"ו סק"א): **"סימני בהמה וחיה נתפרשו בתורה והם שני סימנים. מעלת גרה ופרסותיה סדוקות. ויש חילוק בין חיה לבהמה, דדם חיה טעון כיסוי וחלבה מותר. ושבעה מיני חיות אמורים בתורה בפרשת ראה (איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר). ואם היה מכיר אחד מהן, אפילו לא מצא לו קרנים חלבו מותר וכו', ולפי שאין אנו אוכלין אלא מה שקבלנו במסורת מאבותינו כדלקמן סי' ו', אם כן אסור לנו לאכול מן החיות רק הצבי שניכר לנו, ולכן לא העתקתי הסימנים".** החזון איש מבין שאפילו בהמות אנחנו לא אוכלים, רק מה שקיבלנו מאבותינו, אבל מחילה מכבודו החכמת אדם ממשיך: **"אסור לנו לאכול מן החיות רק הצבי",** דוקא מן החיות, אבל בבהמות אתה לא צריך שום מסורת, וגם בסעיף ו' שם באותו כלל אחרי שדיבר על דיני עופות: כתב ככה **"אבל אנו במדינתנו קיימא לן כאותן הפוסקים דכל הסימנים שבעולם לא מהני להתיר אלא מה שנמסר לנו מאבותינו".** כי שם מדבר על עוף, ועוף נאכל רק במסורת. וגם בחיה הכוונה להתיר אותה כדי לאכול את החלב שלה, לזה צריך מסורת. אבל אם אתה מסופק אם זו חיה או

26. פעם היה איזה דבר שהפרי חדש התיר אותו וחלקו עליו כולם. אם חסרה המרה וטועמים טעם מר בכבד זה סימן שהמרה עושה את הפעולה שלה וכשר (י"ד סי' מ"ב ס"ג), ואם יש שתי מרות, כתוב בש"ע (שם ס"ד) שזה טרפה. והפרי חדש אומר שאם טועמים טעם מר בכבד זה גם כשר (סק"ח). וכולם חלקו עליו, איך אפשר לומר ככה, הרי אם טועמים טעם מר בכבד וישנן שתי מרות אז יש שלוש מרות, וכל יתר כנטול דמי (חולין דף נ"ח ע"ב) והכל טרף. והפרי מגדים תירץ אותו בדוחק וכתב: **"ואני אומר שאין לחשוב להפ"ח שהיה רב מובהק גדול הדור לטועה ח"ו",** אבל סיים: **"מ"מ לדינא ח"ו - אף בהפסד מרובה - להקל על פי סברתו כלל".** הוא היה חושש לפסוק ולהורות. ובג"ר א סמכו בשעת הדחק על הפרי חדש. אמנם לכאורה הפרי חדש הוא דעת יחיד, אבל מצאו שרבי דוד פארדו בספר מזמור לדוד סמך על הפרי חדש והתיר. לכן בשעת הדחק כמו בערב שבת סמכו והתירו (עיין בשו"ת שמחת כהן חיד"ד בחידושי ש"ע סי' מ"ב ס"ד).

שנותיו אינו אלא בעבור שפרנסה משלו ולכן למדו עליו סנגוריה מן השמים שאם ימות הגם שיתמנה אחר במקומו אולי לא יפרנס העניים משלו כשאין בקופה של צדקה ולכן ראוי שיחיה זה כדי שאם יהיה כן פעם אחרת שאין כלום בקופה של צדקה ימצאו העניים ממה להתפרנס ולא ימותו ברעב, אבל אם לא מפרנס רק מקופה של צדקה אין רבותא בו יותר מאחרים דגם כשיתמנו אחרים במקומו ודאי שיעשו כן ואין זה גורם כל כך שיוסיפו על שנותיו אם כבר הגיע זמנו. וזהו **צדק צדק תרדוף**, ככל **צדק צדק** הראשונה לפרנס מקופה של צדקה והב' לפרנס משלו אם אין בקופה של צדקה, **למען תחיה** שיוסיפו על שנותיך כהך עובדא:

א"נ יש לפרש צדק צדק תרדוף אחד לדין תורה ואחד לפני משורת הדין כמו שאמרו (בבא מציעא ל' ע"ב) לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא היו עושים לפני משורת הדין וזהו **למען תחיה וירשת את הארץ**:

א"נ צדק צדק, אחד לצדקה ואחד לגמילות חסדים, **תרדוף** שגם אם העני אינו רוצה לקבל שתתדל לתת לו באופן שלא ירגיש כעובדא (כתובת ס"ז ע"ב) דארתו חכם שהיה נותן כסף לעני אחד על סף ביתו. **למען**

ושום פגם ועי"ז **וירשת את הארץ** היא העולם הבא ולא תצטרך לחזור בגלגול כיון שכבר תקנת כל אברך.

א"נ במ"ש ז"ל (ירושלמי פאה ח' ט') דכל מי שהוא נצרך לצדקה ואינו לוקח אלא מצמצם על עצמו בהוצאות ומסתפק בהכרחי אינו מת אלא עד שיהיה מכת הנותנין. וז"ש **צדק צדק תרדוף** שיתרחק ויתנגד מקבלת הצדקה, כי הרדיפה היא לשון ניגוד, ואז עי"ז תזכה ותחיה שתהיה עשיר ואין אתה מת עד שתתן, וזהו **למען תחיה וירשת וגו'.**

א"נ יש לפרש למען תחיה על דרך ושונא מתנות יחיה (משלי ט"ו כ"ז).

א"נ יש לפרש במ"ש ז"ל (ירושלמי פאה ח' ט') דאם כשאינו נוטל צדקה הוא מת ברעב ב"מ ועם כל זה אינו לוקח הרי זה שופך דמים. וזהו **צדק צדק תרדוף** (שיתנגד לקבל צדקה וכנ"ל), וזה דוקא **למען תחיה** אבל אם עי"ש שיימנע מלקבל צדקה ימות ברעב מותר לו (ואף חי"ב) לקבל צדקה להחיות את נפשו.

א"נ במאי דאיתא בפ"ק דבבא בתרא (י"א ע"א) בעובדא דבנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה ובאה אליו אשה ושבעת בניה ולא היה בקופה של צדקה ופרנסה משלו, וכשחלה ונטה למות הוסיפו לו על שנותיו כ"ב שנים. ע"ש. ונראה דמה שהוסיפו על

הם עיקר חיותו של אדם ויתרחק מן העבירות שלא יעשה פגם והפסד באבריו וגידיו.

והנה נודע שאם יחסר לאדם איזה מצוה מן המצוות שלא קיימה חוזר לבא עליה בגלגול כדי לתקן כל אבריו וגידיו. ובוה יובן כוונת הכתוב (שמות כ"ו) ועושה חסד לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותי, כי ענין אהבה מורה על מצוות עשה וענין שמירה מורה על מצוות לא תעשה כמאמרם ז"ל (עירובין צ"ו ע"א) השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה, ונודע כי הגלגול הוא חסד גדול מאת השי"ת לתקן אבריו וגידיו ולרשת גלגול. וז"ש ועושה וכן אמרו רז"ל חס"ד גימטריא גלגול. וז"ש ועושה חס"ד - הוא הגלגול - לאלפים, וזה בשביל לאוהבי רמו למצות עשה, ולשומרי מצותי רמו למצות לא תעשה, ומצותי קאי על שניהם ר"ל מ"ע ומצות ל"ת והלמ"ד של לאוהבי היא ר"ל בשביל דהיינו שהגלגול הוא בשביל קיום מ"ע ומצות לא תעשה.

וז"ש צדק צדק תרדוף, ככל **צדק צדק** רמו למ"ע ולמצות ל"ת, שיהיה האדם לקיים כל מ"ע ומל"ת, וכל זה הוא **למען תחיה** לשון שלימות כמ"ש בברכות (נ"א א) גבי כוס של ברכת המזון "חיי" ומלא, וחי היינו שלם, והכא נמי **למען תחיה** לשון שלימות שיהיה שלם בכל אבריו וגידיו שלא יהיה בהם שום חסרון

מי שבירך אבותינו הקדושים יברך את הרב רבי יצחק ברדא בן אסתר, וישלח לו רפואה שלמה ובריאות איתנה, ויאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, וימלא משאלות לב המתפללים עליו לטובה. וכל עם ישראל שיהיו בריאים, שיפסיקו המחלוקות, שיפסיקו המחלות, שיפסיקו הצרות. ותהיה לנו שנה טובה ומבורכת, ואלול טוב ומבורך אמן כן יהי רצון. **וכל בחורי הישיבה שחוזרים בחודש אלול ללמוד בישיבות**, (ברוך ה' שיש היענות מצד הממשלה לעשות "קפסולות" של חמישים בחורים), **הקב"ה ישמור ויגן עליהם, וכל מי שיבוא ללמוד בבורך מפי עליון, ויהיו לו חיים טובים וארוכים ויהיה בריא ועשיר**.²⁸ ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

28. לא ללכת אחרי השטויות וההבלים שאין בהם ממש. אני קורא כל שבוע מאמר של הרב אשר קאסל איך הוא מטפל בבחורים זנוחים שעומדים ללכת, ויודעים בעצמם שאין להם מה לעשות, אבל אומרים גירשו אותנו, ביזו אותנו, חרפו אותנו, דחפו אותנו מהישיבות. לא ככה. **כי כל יהודי יש בו נשמה גדולה מאוד**. הרב עדין ע"ה, בילדותו לא היה מכיר את התורה, ודיברו אתו חסידי חב"ד וחזרו בתשובה שלמה, ולמד תורה, והפיץ חמשה מליון עותקים מהתלמוד שלו! כמה זכויות יש לו למעלה.

בהמה, אל תאכל את החלב, תאכל רק את הבשר. כי לבשר יש לך סימן אם היא מעלת גרה ומפרסת פרסה. זה הפשט של הדברים. וגם כף החיים (סי' פ' סק"ה) הביא את דברי החכמת אדם, ודברי ערוך השלחן (שם סוף אות י') שגם בו רצו לתלות שמחמיר בדבר הזה, וכתב ומה שצריך קבלה ומסורת היינו דוקא לענין להתיר החלב, אבל להתיר הבשר אין צריך בקיאות שהרי ניכר במעלה גרה ומפריס פרסה. ומשמע שגם הוא הבין בהם ככה.

רבו המתירים

כב. ומה שהחזון איש החמיר בדבר הזה, יתכן שחשש לרפורמים וכדומה. אבל כל חכמי דורו חלקו עליו, **הרב שטרנבוך** (ש"ת תשובות והנהגות ח"ה סי' ז') מעיקר הדין התיר, **והרב וואנזר** (ש"ת שבט הלוי ח"י סי' ק"ד) אמר שמעיקר הדין מותר, רק כיון שה"מרא דאתרא" זה החזון איש צריך להחמיר, וגם **הרב משולם רוט** מחבר ספר קול מבשר²⁷ (ח"א סי' ט') התיר. וא"כ כיון שכל אלה מתירים, הרב הרצוג והרב רוט והרב שטרנבוך ועוד כמה רבנים, וגם **הרב עובדיה** אמר ככה בדרשה (כמו שהביא בשמו ד"ר זוהר עמאר שם שאמר בפשיטות מותר, כי לנו אין צורך במסורת ואין לנו את הכללים האלה, ואכלנו את זה בחוץ לארץ), האם בגלל החטוּרַת הזו נאסור, וכי מה יכול להיות?! זוהר עמאר מצא עוד משהו, שיש תמונות של שוורים מכל מיני ציורים של מזלות וכדומה, שהשור יש לו חטוּרַת. וא"כ השור של פעם היה לו חטוּרַת, והוא שור ולא נקרא חיה טמאה. זה שור. לכן אין בזה שום דבר.

התרת נדרים

כג. יש לנו השבוע בערב ראש חודש אלול התרת נדרים, אנחנו עושים את זה ביום שלישי בין מנחה לערבית (זה לילה שלפני ערב ראש חודש אלול).

27. ואני זוכר שראיתי בילדותי מה שכתבו עליו בהתורה והמדינה בשנת תש"ז, אמר עליו הרב טכורש: **זה קול מבשר** חדשות שיש בינינו גאון כמו הרב רוט... (קובץ ז' עמ' שמ"א). הוא היה אז בן 84, ולא הוציא את ספריו עד הגיל הזה.

בית הכנסת בית רחמים

ע"ש מוה"ר מרן הגאון רבי רחמים חי חיותה כהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה רח' הרב אבוחצירה 20 בני ברק

בן אדם מה לך נרדם

בעז"ה יתקיים מנין לאמירת סליחות בראשות מוה"ר הגר"ד עידאן שליט"א מיום ראשון ג' אלול - בשעה 04:45 | תפלת שחרית בנץ תוכנו למצוות

בזכותך!

עלון 'בית נאמן' יגיע לעוד אנשים!

בתרומה של 520 ₪
הנך זוכי להנציח שם
לברכה, הצלחה ולע"ן

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני 'בית נאמן'

לפרטים ותרומות:
08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י

דברים קלים, אבל על דברים גדולים וחמורים אין להם רשות לדון בהם ומעבירים הנדון ההוא לשופטים יותר גדולים שבעיר הסמוכה להם. וכן בדברים הגדולים מאד אין רשות אפילו לשופטי העיר הסמוכה להם לדון בהם אלא מעבירים הנדון לשופטים הגדולים שבעיר הבירה. והעניינים היותר גדולים מזה גם השופטים של עיר הבירה לא ידונו בהם אלא מעבירים דינו למלך הגדול בעצמו. ובוה מצינו טעם למה שאמרו רבותינו ז"ל (יבמות קכ"א ע"ב) שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה. כי חטא התלמיד חכם יגדל מאד מאד יותר מחטא שאר ההמונים הן מצד [ש]שגגתן עולה זדון, הן מצד שההמונים למדים ממדותיו ולוקחים ק"ו לעבירות אחרות. ולכן העונש שלהם נעשה על ידי הקב"ה שמדקדק עמהם וגו' ולא על ידי הבית דין של מעלה, כי כל מה שהענין יותר גדול, יהיה נמסר לשופט יותר גדול וכנו"ל. ועוד אפשר לתת טעם אחר למה שהקב"ה מדקדק עם חסידיו אפילו כחוט השערה, והוא כי יידע שהאדם מצטער מחבירו העושה לו רעה, יותר מזולתו שאינו ידיו. וכל מה שתגדל האהבה ביניהם יותר ויותר לעומת זה יצטער כל אחד מהם מחבירו בחטוא לו, אפילו על דבר קל מאד. (דרוש א' לשבת כלה מנחת כהן). [וע"ע למרן בכסף משנה בפ"כ מהלכות עדות ה"ב. ע"ה אלעד עידאן ס"ט].

לא בטלו, ומשהתחייב סקילה נופל מן הגג או חיה דורסתו וגו'. גם בזמן הבית שהיו הסנהדרין דנים דיני נפשות כל מי שחייב מיתה ולא נמסרה מיתתו לבית דין, באים עליו דין ד' מיתות כנוצר וכעובדא (שם) דשמעון בן שטח שראה אחד רץ על חבירו ובידו חרב וכנסס אחריו לחורבה וגו', וא"ל שאין דינך מסור בידי והקב"ה יפרע ממנו, ולא זוז משם עד שהכישו נחש ומת. וכן אמרו רבותינו ז"ל באבות (ה' ט') חיה רעה באה לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין. וידוע שהמיתה שעל ידי הסנהדרין אין בה צער כל כך כמו שאמרו בגמרא (פסחים ע"ה ע"א) ברור לו מיתה יפה, אבל אם לא נמסרה לבית דין ותהא מיתתו על ידי חיה רעה כמו נחש שהכישו וכדומה, אז יצטער הרבה במיתה מנוולת כזו. כך גבי עדים זוממים אם עדין לא נהרג הנדון על פי עדותם, נהרגין על ידי הסנהדרין בשביל שזממו שהיא מיתה קלה. אבל אם נהרג הנדון בעדותם, לא תספיק להם מיתת בית דין לכפר עונם, ולא ידונו מסור לשמים שהיא מיתה מנוולת ובעצם גדול (ואין להקשות למה יגדל עון הזוממין שהרגו מעון ההורג נפש ממש בידיים שדינו בבית דין להורגו במיתה יפה, כי העדים הזוממין ב' עבירות עשו. א' על שעברו על לא תענה ברעך עד שקר, וב' על שנעשתה מיתה ממש ברעהו על ידי עדותם. המק"ש). וכיוצא בזה עלינו הרואות בשופטי הכפרים שאינם דנים רק על

תחיה כעובדא דבנימין הצדיק הנזכר לעיל וירשת את הארץ העליונה היא עולם הבא שאוכל מפירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא: (שיירי מנחה) **א"נ צדק צדק** אחד למשפט צדק ואחד לצדקה כמו דוד המלך עליו השלום דכתב ביה שהיה עושה משפט וצדקה (שמואל ב' ח' ט"ו) שמי שהתחייב בדין ואין לו לשלם נותן לו בתורת צדקה כדי לשלם (סנהדרין ו' ע"ב): (שיירי מנחה)

י"ט י"ט ועשיתם לו כאשר זמם.

אמרו חז"ל (מכות ה' ע"ב) בעדים זוממים אם הרגו אינן נהרגין שנאמר כאשר זמם ולא כאשר עשה. ולכאורה דין זה נגד השכל ח"ו, וכן יש עוד כמה פרטים בדברי התורה הקדושה שנראה שהם נגד השכל ח"ו, ובמעט התבוננות ניכר כי הם אמת וצדק, וכבר איזה מחכמי הגוים רצו להטיל דופי ח"ו בספרותנו התלמודית על דרשה זו שהיא נגד השכל ח"ו. והדבר הזה דומה למלך שגזר אומר שהגנב יהרג, ואם גנב ורצח יפטר לגמרי. אבל המה לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם שהתורה שבעל פה עם התורה שבכתב כלם ניתנו מרועה אחד הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא מקור השכל והבינה. והמפרשים ז"ל ביארו בטעמו של דבר כי ידוע מאמר רבותינו ז"ל (סנהדרין ל"ז ע"ב) אע"פ שד' מיתות בטלו דין ד' מיתות

אי התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה
לציין שם וכתובת בצורה ברורה)

אליהו שוקי לור.

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

גליון
179

למען תספור

"נביא מקרבה מאחיד פמני"

נקרא היום בפרשה: "נביא מקרבה מאחיד פמני יקים לה' אלקיך אליו תשמעו" (דברים י"ח ט"ו). בגמרא (ברכות ג' ע"א) מספר שרבי יוסי נפגש עם אליהו הנביא, והוא אמר לו שלט הלכות, ואמר רבי יוסי: "באותה טעה למדתי ממנו שלשה דברים, שאין נכנסים לחרבה, ושמתפללין בדרך, ומי שמתפלל בדרך מתפלל תפלה קצרה" (ראה שלחן ערוך סימן ק"י). ומהר"ץ חיות (שם) שואל: הרי רש"י (שבת ק"ח ע"א, בד"ה מאי) אומר שאין שואלים את הנביא בהלכה, כי "לא בשמים היא" (דברים ל"ב), ואם כן איך רבי יוסי לומד הלכות מאליהו הנביא? והוא ענה יפה מאד: אם אליהו הנביא היה מדבר בנבואה אז לא פוסקים על פי נבואה, אבל אם הוא מדבר מתוך ידיעה שקבל מהדורות שלפניו, אז זה כבר חכמה ולא נבואה, ואפשר לפסק על פי זה, ואם כן כאן לא לומדים מנבואתו של אליהו הנביא אלא מחכמתו של אליהו הנביא (אליהו הנביא גימטריא "חכם"). המלים "אליהו הנביא" עולות בגימטריא מאה ועשרים. וזה מה שקטוב בפסוק "נביא מקרבה מאחיד פמני", המלה "פמני" (פתיחה בלי וא"ו) גימטריא מאה ועשרים, ומי זה הנביא ששמו בגימטריא מאה ועשרים? זה אליהו הנביא. אז "אליהו תשמעו", בהלכה ובנבואה ובכל. (גליון 78 אות א').

הוציא פתק אחד ובלע אותו

יש ספור על הרמב"ם, שפעם העלילו עליו עבדי המלך שהוא רצה להרעיל את המלך, והוא אמר: "אני לא הרעלתי, אלא עשיתי תרופה טובה עבור המלך, ובאו אנשים והחליפו". המלך

אמר לו: "אני מאמין לך, אבל אי אפשר שאוציא אותך ככה חפשי לגמרי, לכן אתן לך ענש כזה שאתה תשפט את עצמך, מה הענש? מחר נביא שני יגרות, אחד פתוב עליו 'חיים' ואחד פתוב עליו 'מות', ואתה תוציא דף ומה שכתוב בו נעשה לך. כן משפטך אתה חרצת' (מלכים א' פרק כ' פסוק מ'), אם פתוב בדרך שלך 'חיים' אז יהיה לך חיים טובים, ואם לא, ה' ירחם". מה

הרמב"ם יכול לעשות?! וכי הוא יכול להתכחם עם המלך?! למחרת הרמב"ם רצה שהשוניאם שלו צוחקים, והבין שפנראה הם עשו משהו נגדו, והעריך שהרשעים האלה כתבו בשני הפתקים 'מות', אז הוא הוציא פתק אחד ובלע אותו, אמרו לו: "מה אתה בולע?" אמר למלך: "אדוני, אני לא יכול לראות את הגורל שלי, אבל יש לי עצה טובה, תפתחו את הפתק השני ותראו מה פתוב בו, ונכה תדעו מה בלעת' (שם) ופתק השני פתוב 'מות', סימן הוא שהוא בלע את הפתק שכתוב בו 'חיים'. פתחו את הפתק השני ומצאו פתוב בו 'מות', ואם כן משמע שהרמב"ם בלע את הפתק 'חיים', אז מגיע לו שיהיה. בזה מצאתי פרוש הפסוק "בארוז זה אהלך טמנו פח ל" (תהלים פרק קמ"ב פסוק ד'), מה זה "בארוז זה"? הרי "ארוז" זה לשון זכר, ו"זו" זה לשון נקבה, אלא הרד"ק (בספר השרשים שרש זו) אומר ש"זו" בשורוק פרושה "אשר", וכנתן הפסוק ככה: "בארוז אשר אהלך" - בין אם אהל ימין ובין אם אהל שמאל - "טמנו פח ל", לכן הביטי ימין וראה וכו' אין דורש לנפשי", ותציל אותי מקל הפחים של הרשעים האלה. (גליון 67 הערה 27).

ידע ידע

א. בפרשה כתוב פסוק שמעטים מבינים אותו: "לא תטע לה אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך אשר תעשה לה" (דברים ט"ו כ"א). וכי יתכן דבר כזה שפסוק לנטע אשרה רק אצל המזבח ואלו חוץ למזבח מתר לנטע אשרה? הרי אשרה זה עץ שעובדים אותו לעבודה זרה, ואי אפשר שהתורה תתיר במקומות אחרים מחוץ למזבח? אלא הפרוש הנכון של הפסוק לא ככה, והגמרא (תמיד דף כ"ח ע"ב) מסבירה את זה, שפסוק זה לנטע אשרה בכל מקום, ואלו סתם עץ מתר לנטע אותו, וכי לא יהיו עצים בארץ ישראל? אבל אצל המזבח ה' אלקיך אסור לנטע כל עץ. ולפי זה פגנת הפסוק "לא תטע לה אשרה" בכל מקום, וגם לא תטע "כל עץ אצל המזבח ה' אלקיך אשר תעשה לה" (אמנם זה לא כמו הטעמים בדיקה, כי המלה "אשרה" בפרחא והמלים "כל עץ" בפתחא. אבל זה הפרוש האמתי של הפסוק, ואפשר לישב את הטעמים בדיקה, כי מצאנו לפעמים שפרחא מפסיקה יותר מהפתחא. ויש לי רשימה של כמה מקומות פאלה (עיי' בחוברת אור תורה ניסן תשמ"ז עמוד תקס"ו). (גליון 126 אות ד').

ב. האשכנזים קוראים לטרחא "ספחא" ולאנתח "אתנתחא", ואנתח קוראים להם בקצור טרחא ואנתח. ואמרים: "אדם עצב אל פנתח, כי אחרי טרחא יבא אנתח" (השל"ה מסכת יומא אות ר"ג בשם בעלי החרוזים), שאם אדם נאנח מרב הצרות ואמרים לו שידע, כי אחרי הטרחא תגיע מנוחה. ואם נאמר "אתנתחא" החרוז לא יבא טוב... והחרוז הזה ממש ישיב שם: "ואל תתהדר אדם גביר, כי אחרי דרגא יבא תביר", שאם אדם התפרסם בעולם שלא יתהדר בזה, כי אחרי ששלה בדרגה יבא תביר וישבר אותו. לכן אף פעם אל תקח ללב, לא על דבר טוב ולא על דבר רע, כי הפל יכול להשתנות בעולם. (שם הערה 8).

ג. הרב ראינו מרגליות הוא חכם מיחד במינו. הוא קבור בנחלת יצחק על יד האדמו"ר משטפוטש. אם העולם היו יודעים איזה גאון זה היו באים אלפים ורבות להשתטח על קברו. הבקיאות שלו כמו הגר"א, אין דבר בעולם שנגעלם ממנו! ארבעים שנה הוא היה מנהל ספרית הרמב"ם בתל אביב. היו שם ארבעים אלף ספר, כל מי שיש לו מחקר על איזה דבר תורני היה הולך אליו, יש לו הערות על הגהה מלאות בקיאיות מדהימה, ויש לו חידושים מאד יפים. רבי ראינו מרגליות כלו מלא מרגליות! (גליון 40 הערה 17).

חידה

האם 'מורינו' ו'רבינו' נאמר על רבים?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכח: תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה) נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב פתרון לשאלה קודם: מתוך החידה: אותו שם להם אחד מפתח אחד מאשכנזי אחד ממונים. האנונים, רבי ישראל יותן ממונים, רבי ישראל סרוק מפתח רבי ישראל מואמושץ. הוזהב: משפת אברהם - ק. מלאכי מתוך התמונה: כבוד קדושת האדמו"ר מסדירא. האנון רבי אברהם יעקב פרידמן זצ"ל בנו של כבוד קדושת האדמו"ר האנון רבי מרדכי שלום יוסף. חבר מועצת גדולי התורה. נולד ברב באלול תרפ"ט, נפטר בי"ט טבת תשע"ג. ומנוחו כבוד בבית העלמין נחלת יצחק שבבנימינים. בנו כבוד קדושת האדמו"ר מסדירא נפטר לפני שבוע וחצי. הוזהב: דינאל לור - בני ברק הוזהב: מהגליון הקודם: אברהם כהן - בני ברק, ונתנאל איפרון - פרדס חנה

הלכה נאמנה

ואל מנחתו", "ואל מן ואל מנחתו לא שעה" (בראשית פרק ד' פסוקים ד'-ה'). וכמו שכתבנו רש"י והאבן עזרא ורבינו יונה אבן ג'אח ועוד. (גליון 78 אותיות כ וכו').

א. בתחלת הסליחות צריך לומר "אנא שעה, לשמך יודעי". (ולא "אנא שעה, שמך יודעי". כי המלה שעה זה פעל שעה" והפעל הזה הולך תמיד עם למדי, כמו למשל: "ישעה ה' אל הכל ונסמך, ונסמך, שביאורו שאנחנו נסעד ונסמך אותך. וכי אנחנו באים לסעד את ה' חס ותלילה, ולכן צריך לומר סעיד ונסמך, שפרושו סועד ונסמך, ש'ה' סועד ונסמך ועוד לנו, כן שמע אבא בשם תלמיד חכם וכן אחד רבי ישועה הפתח שהיה מדקדק גדול שיעיר כן והביא לזה ראיה מהפסוק

ואל מנחתו", "ואל מן ואל מנחתו לא שעה" (בראשית פרק ד' פסוקים ד'-ה'). וכמו שכתבנו רש"י והאבן עזרא ורבינו יונה אבן ג'אח ועוד. (גליון 78 אותיות כ וכו').

ב. צריך לומר סעיד ונסמך הוי' לן (בקה"ב), ולא סעיד ונסמך (כי סעיד ונסמך פרושו נסעד

והתרגום בישועה, וכן הוא בכתבי יד עתיקים, וכן הדפוס העיב"א פסדירו). (גליון 29 אות כ, וגליון 78 אות כה).

ג. בפייט "אדון הסליחות" צריך לומר "מלא זכיות", ולא "זכיות". (גליון 78 אות כה).